

ADVOKATFORENINGEN
THE NORWEGIAN BAR ASSOCIATION

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

Også sendt elektronisk

Deres ref.: 15/8242 EH KHR/AØL
Vår ref.: 212586

Dato: 25. januar 2016

Høring - Endringer i finnmarksloven mv.

1. Innledning

Vi viser til departementets høringsbrev av 8.12.2015 vedrørende ovennevnte høring.

Det er en prioritert oppgave for Advokatforeningen å drive rettspolitisk arbeid gjennom høringsuttalelser. Advokatforeningen har derfor en rekke lovutvalg inndelt etter fagområder. I våre lovutvalg sitter advokater med særskilte kunnskaper innenfor det aktuelle fagfelt og hvert lovutvalg består av advokater med ulik erfaringsbakgrunn og kompetanse innenfor fagområdet. Arbeidet i lovutvalgene er frivillig og ulønnet.

Advokatforeningen ser det som sin oppgave å være en uavhengig høringsinstans med fokus på rettssikkerhet og på kvaliteten av den foreslåtte lovgivningen.

I saker som angår advokaters rammevilkår vil imidlertid regelendringen også bli vurdert opp mot advokatbransjens interesser. Det vil i disse tilfellene bli opplyst at vi uttaler oss som en berørt bransjeorganisasjon og ikke som et uavhengig ekspertorgan. Årsaken til at vi sonderer mellom disse rollene er at vi ønsker å opprettholde og videreutvikle den troverdighet Advokatforeningen har som et uavhengig og upolitisk ekspertorgan i lovgivningsprosessen.

I den foreliggende sak uttaler Advokatforeningen seg som ekspertorgan. Saken er forelagt lovutvalget for reindrift og samerett. Lovutvalget består av John Jonassen (leder), Knut Helge Hurum, Stein Owe, Benny Solheim og Karianne Aamdal Lundgaard. Benny Solheim fratradte under behandlingen av denne høringssaken.

Advokatforeningen avgir følgende høringsuttalelse:

2. Advokatforeningens bemerkninger

Etter Advokatforeningens syn må gjeldende rett forstås i samsvar med ordlyden i finnmarksloven § 43 slik Utmarksdomstolen har kommet frem til i sak UTMA-2014-162958-1. Det innebærer at staten er forpliktet til å dekke nødvendige omkostninger, uavhengig av Finnmarkskommisjonens standpunkt, i saker der Finnmarkseiendommen er motpart. Etter Advokatforeningens oppfatning bør denne

rettstilstanden opprettholdes.

Advokatforeningen mener at man bør legge vekt på Samerettsutvalgets konklusjon om at utgiftsdekning er et av de punktene som har en sterk folkerettslig basis. ILOs ekspertkomite har uttalt at staten må eliminere prosessuelle og andre hindre for urfolks adgang til å fremme krav og få saker avgjort.

Det pekes i denne sammenheng på at omkostningene vil være det kanskje mest iøynefallende hindret for samene, slik at det må gis regler som sikrer samene økonomisk mulighet til å gjennomføre sakene, se NOU 2007:13, «Den nye sameretten» side 576 – 577.

Advokatforeningen erfarer at økonomien til den enkelte i de sentrale samiske områder er vesentlig svakere enn i resten av landet. Risiko for å bli ilagt sakskostnader vil da være av sentral betydning for om berørte parter vil våge å forfølge en sak for Utmarksdomstolen.

Advokatforeningen registrerer det som sies i høringsnotatet om at fravær av økonomisk risiko i gitte tilfeller vil kunne virke prosessdrivende og konfliktforlengende, men det gjelder også for Finnmarkseiendommen, som får dekket sine omkostninger, og som kan fristes til å bestride Finnmarkskommisjonens konklusjoner eller unnlate å innlede reelle forhandlinger med den samiske lokalbefolkningen eller bygdefolk for øvrig.

Hensynet til kartlegging og anerkjennelse av urfolksrettigheter samt rettssikkerhetshensyn tilsier etter Advokatforeningens oppfatning uansett at den private part får dekket sine sakskostnader i saker der Finnmarkseiendommen er motpart, og dessuten at man ikke risikerer å måtte dekke Finnmarkseiendommens sakskostnader. Det kan i sammenhengen nevnes at disse kostnader lett vil bli betydelige etter som Finnmarkseiendommen bruker både eksterne prosessfullmektiger og rettshjelpere i tillegg til egen advokat.

Dersom det i særlige tilfeller skulle være grunn til å fravike disse hovedprinsipper, vil paragrafens tredje ledd gi Utmarksdomstolen adgang til dette. Etter Advokatforeningens mening bør imidlertid disse regler brukes med betydelig forsiktighet. For å indikere dette foreslås at det som et nytt fjerde punktum i § 43 tredje ledd tas inn følgende:

«Avgjørelser etter dette ledd krever enstemmighet.»

Advokatforeningen støtter ellers forslaget om å oppheve forskriftsbestemmelsen om at tilkjente sakskostnader etter § 43 dekkes over Utmarksdomstolens eget budsjett, og den begrunnelse som gis for denne endringen.

Paragraf § 43 bør etter dette lyde som følger:

«Staten dekker utgiftene til utmarksdomstolens egen virksomhet. Staten dekker også nødvendige utgifter for partene i saker om krav om rettigheter som Finnmarkseiendommen har motsatt seg.

Ved avgjørelsen av spørsmålet om utgiftene har vært nødvendige, skal utmarksdomstolen bl.a. ha for øyet at parter med likeartede interesser som ikke står i strid, bør nytte samme juridiske og tekniske bistand. Domstolen skal så tidlig som mulig av eget tiltak ta opp spørsmålet der det er

aktuelt.

Når særlige grunner tilsier det, kan utmarksdomstolen pålegge en part helt eller delvis selv å bære sine kostnader med saken. En part kan også bli pålagt å erstatte motpartens sakskostnader så langt disse er pådradd ved partens forsømmelser eller rettsstridig atferd. Tilsvarende gjelder når en part har trukket saken i langdrag eller gjort den utilbørlig vidløftig. Avgjørelser etter dette ledd krever enstemmighet.

For behandlingen av saker for utmarksdomstolen betales det ikke gebyr. For anke over utmarksdomstolens avgjørelser gjelder lov 17. desember 1982 nr. 86 om rettsgebyr § 8».

Vennlig hilsen

Erik Keiserud
leder

Merete Smith
generalsekretær

Saksbehandler: Trude Molvik
tm@advokatforeningen.no

